

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnarů a soudkyně JUDr. Hany Douskové a Mgr. Adély Kaftanové v právní věci

žalobkyně: **Pojišťovna Patricie a. s.** (dříve Generali Pojišťovna a. s.), IČ 61859869
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem Mgr. Robertem Němcem, LL. M.
sídlem Jáchymova 2/26, 110 00 Praha 1

za účasti: **E. S.** narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupená advokátem Mgr. Tomášem Machurkem
sídlem Jakubská 121/1, 602 00 Brno

o nahrazení rozhodnutí Finančního arbitra, k odvolání žalobkyně a E. S. (shora)
proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 20. 6. 2019, č. j. 26 C 14/2019-82

takto:

- I. Zpětvzetí žaloby se připouští, rozsudek soudu I. stupně **se zrušuje** a řízení **se zastavuje**.
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit účastnici E. S. k rukám advokáta Mgr. Tomáše Machurka na náhradě nákladů řízení částku 29 229 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně ve výroku I. zamítl žalobu s požadavkem, aby nahradil rozsudkem v plném rozsahu nález Finančního arbitra č. j. [redacted] ze dne 15. 10. 2018 a rozhodnutí o námitkách č. j. [redacted] ze dne 26. 11. 2018 takto:
 - I. Výrok I. se mění tak, že se návrh zamítá.
 - II. Výrok IV. se mění tak, že sankce ve výši 15 000 Kč se ruší a Česká republika je povinna vrátit žalobkyni částku 15 000 Kč.
 - III. Účastník je povinen zaplatit žalobkyni částku 10,38 Kč.Výrokem II. soud odmítl návrh žalované (správně účastnice), aby jí byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 90 900 Kč s příslušenstvím a tak nahradit nález Finančního arbitra ze dne 15. 10. 2018, č. j. [redacted].
Ve výroku III. vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
Takto soud I. stupně rozhodl v řízení dle části páté o. s. ř. o žalobě podané pojišťovnou, kterou byly dotčeny výroky I. a IV. rozhodnutí Finančního arbitra. Ve výroku I. Finanční arbitř rozhodl, že pojišťovna je povinna zaplatit účastnici E. S. 10,38 Kč do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, a výrokem IV. bylo pojišťovně uloženo uhradit sankci podle § 17a zákona o Finančním arbitrovi ve výši 15 000 Kč. Finanční arbitř dovodil, že je neplatné ujednání účastníků v pojistné smlouvě pokud jde o stanovení výše rizikového pojistného pro případ smrti ve smyslu § 37 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. Protože pojišťovna uplatnila námitku promlčení, přiznal Finanční arbitř E. S. z titulu bezdůvodného obohacení částku 10,38 Kč

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Hrdličková.

za pojišťovnou stržené rizikové pojištění v období od 7. 8. 2014 do 1. 2. 2017 (datum zániku pojištění). Pojišťovna trvala na tom, že pojistná smlouva jako celek není neplatná a Finanční arbitr postupoval nesprávně, když pojišťovně uložil povinnost uhradit E █████ S █████ částku 10,38 Kč. Rovněž nesprávně bylo rozhodnuto o uložení sankce podle zákona o Finančním arbitrovi.

2. Soud I. stupně po provedeném řízení dospěl k závěru, že pojistná smlouva je podle § 37 zákona č. 40/1964 Sb. neplatná jako celek, a žalobu podanou pojišťovnou ve výroku I. rozsudku zamítl. Výrokem II. odmítl návrh E █████ S █████, aby jí pojišťovna uhradila částku 90 900 Kč, protože E █████ S █████ sama žalobu nepodala a návrh na úhradu částky 90 900 Kč podala až poté, kdy uplynula dvouměsíční lhůta určená k podání žaloby ve smyslu § 244 a násl. o. s. ř. Výrok III. o náhradě nákladů řízení zdůvodnil ustanovením § 142 odst. 2 o. s. ř.
3. Proti výrokům II. a III. tohoto rozsudku podala odvolání účastnice E █████ S █████, která namítala, že v tomto řízení dle části páté o. s. ř. soud I. stupně zamítl žalobu podanou pojišťovnou a současně odmítl její požadavek, aby ve věci samé bylo rozhodnuto jinak ve smyslu ustanovení § 250j odst. 1 o. s. ř., tedy fakticky potvrdil nález Finančního arbitra. Účastnice se ztotožňuje se závěrem soudu, že pojistná smlouva je pro neurčitost neplatná, avšak má za to, že soud ve věci postupoval nesprávně z procesního hlediska. Měl rozhodnout ve věci samé, a tak nahradit nesprávný nález Finančního arbitra. Nebylo namístě, aby návrh účastnice odmítl, protože se jednalo o návrh podle § 250j o. s. ř. Účastnice zdůraznila, že nepodala žalobu podle části páté o. s. ř., která by byla opožděná, a pouze v rámci své procesní obrany navrhovala, aby soud rozhodl „jinak“ ve smyslu ust. § 250j odst. 1 o. s. ř. Uplatnila též výhrady proti nákladovému výroku III.
4. Proti výrokům I. a III. tohoto rozsudku podala odvolání žalobkyně. Namítala, že soud měl výrokem rozhodnout i o otázce, zda je pojistná smlouva platná, resp. neplatná (§ 80 o. s. ř.), což neučinil. Proto rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení. Pojišťovna trvala na tom, že smlouva byla sjednána platně a účinně. Podle názoru pojišťovny i v případě, že ujednání o rizikovém pojistném by mělo být neplatné, tato neplatnost by neměla vliv na platnost pojistné smlouvy jako celku. Pojišťovna také upozornila, že soud pouze konstatoval neplatnost pojistné smlouvy, aniž by sdělil, z jakého důvodu ji shledal neplatnou. Z těchto důvodů žalobkyně navrhovala, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena soudu I. stupně k novému projednání.
5. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání účastnice navrhovala, aby odvolání účastnice „bylo zamítnuto.“
6. Podáním, které soud obdržel dne 24. 1. 2020, zástupce žalobkyně sdělil, že žalobkyně bere žalobu zpět v celém rozsahu, protože ke dni 21. 12. 2019 došlo podle § 105 odst. 1 zákona č. 277/2009 Sb. k převodu pojistného kmene ze společností Pojišťovna Patricie a. s. na společnost Generali Česká pojišťovna a. s., jehož součástí je i posuzovaná pojistná smlouva. Žalobkyně proto není nadále legitimována k vedení tohoto sporu.
7. Účastnice E █████ S █████ byla ve smyslu § 222a odst. 2 o. s. ř. (§ 245 o. s. ř.) vyzvána, aby se v poskytnuté lhůtě vyjádřila, zda se zpětvzetím žaloby souhlasí.
8. Účastnice E █████ S █████ prostřednictvím právního zástupce sdělila, že se zpětvzetím žaloby nesouhlasí. Upozornila, že v řízení podle části páté o. s. ř. soud rozhoduje o původním návrhu na zahájení řízení před správním orgánem (§ 244 o. s. ř.), avšak v mezích, ve kterých se žalobkyně domáhala projednání sporu (§ 250f o. s. ř.). V tomto případě Finanční arbitr rozhodl o nároku

účastnice na vydání bezdůvodného obohacení z neplatné smlouvy. Žalobkyně se nedomáhala žalobou projednání v občanském soudním řízení, ačkoliv byla o nesprávnosti nálezu Finančního arbitra přesvědčena, protože vnímala průběh řízení před Finančním arbitrem jako značně zatěžující. Řízení bylo zatíženo průtahy a v některých případech i nekompetentností Finančního arbitra. Účastnice cítila, že je sporem vyčerpána. Ve výrocích I. a IV. však napadla rozhodnutí Finančního arbitra žalobkyně, a tak vymezila rozsah, v jakém má být spor soudem projednán. Protože těmito výroky Finanční arbitr rozhodl o nároku účastnice na vydání bezdůvodného obohacení, soud by se měl zabývat právě tímto nárokem a jako předběžnou otázku zodpovědět, zda je posuzovaná pojistná smlouva platná či nikoliv. Žalobkyně tedy podáním žaloby znovu otevřela spor o nárok na vydání bezdůvodného obohacení, jak byl definován před správním orgánem. Účastnice v soudním řízení trvala na tom, že pojistná smlouva je neplatná a žádala, aby soud rozhodl podle ust. § 250j odst. 1 o. s. ř., tedy aby rozhodl rozsudkem ve věci samé jinak, nežli Finanční arbitr.

9. Účastnice také upozornila, že soud opakovaně ve skutkově a právně obdobných věcech rozhodl, že pojistné smlouvy s totožnými parametry jako je posuzovaná pojistná smlouva jsou absolutně neplatné. Účastnice má vážný zájem na pokračování sporu, a to i přesto, že žalobkyně vzala žalobu zpět, a to vzhledem k tomu, že předmětná pojistná smlouva je neplatná a soud by měl rozhodovat o nároku účastnice na vydání bezdůvodného obohacení. Podanou žalobou byla účastnice opět „vtážena do sporu“, který jí značně zatěžoval. Se zpětvzetím žaloby proto nesouhlasí i z toho důvodu, že požaduje konečné a spravedlivé rozhodnutí ve věci.
10. Podle názoru účastnice neobstojí důvod, pro který žalobkyně vzala podanou žalobu zpět. Účastnice se návrhem na zahájení řízení před Finančním arbitrem, o kterém v současné době rozhoduje soud podle páté části o. s. ř. v mezích určených žalobou, domáhá po žalobkyni vydání bezdůvodného obohacení z toho důvodu, že pojistná smlouva je absolutně neplatná. Neplatnou pojistnou smlouvu však nelze převést (postoupit). Aktivně věcně legitimovaným subjektem zůstává žalobkyně a jí uváděný důvod zpětvzetí žaloby není relevantní. Dojde-li ke zpětvzetí žaloby, bude existovat pravomocný nález Finančního arbitra, který je podle aktuální judikatury nesprávný. Postup žalobkyně pokládá za účelový. Upozornila i na právní chaos, který nyní nastal v otázkách nedořešených právních vad v pojistných smlouvách či v otázce převodu pojistného kmene. Proto dovozuje i veřejný zájem na tom, aby v tomto sporu bylo rozhodnuto. Z těchto důvodů E. S. požadovala, aby soud rozhodl, že zpětvzetí žaloby není účinné.
11. Podle § 222a odst. 1 o. s. ř. vezme-li žalobce (navrhovatel) za odvolacího řízení zpět návrh na zahájení řízení, odvolací soud zcela, popřípadě v rozsahu zpětvzetí návrhu, zruší rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení zastaví; to neplatí, bylo-li odvolání podáno opožděně nebo někým, kdo k odvolání nebyl oprávněn, anebo proti rozhodnutí, proti němuž není přípustné. Podle odstavce 2 jestliže ostatní účastníci se zpětvzetím návrhu z vážných důvodů nesouhlasí, odvolací soud rozhodne, že zpětvzetí návrhu není účinné; v takovém případě po právní moci usnesení pokračuje v odvolacím řízení.
12. V tomto případě bylo řízení dle části páté o. s. ř. vyvoláno žalobou podanou pojišťovnou, v níž bylo požadováno, aby soud rozsudkem nahradil rozhodnutí Finančního arbitra, se kterým pojišťovna nesouhlasila. Účastnice E. S. sama žalobu nepodala. O žalobě podané pojišťovnou bylo po provedeném řízení rozhodnuto rozsudkem č. j. 26 C 14/2019-2019, proti kterému podali odvolání oba účastníci řízení. Dříve, než odvolací soud o odvoláních účastníků rozhodl, vzala žalobkyně podanou žalobu zcela zpět. V takovém případě je namístě, aby o zpětvzetí žaloby rozhodl odvolací soud ve smyslu ust. § 222a o. s. ř. (§ 245 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že v odvolacím řízení vzala žalobkyně podanou žalobu zpět, soud vyzval účastnici, aby uvedla, zda se zpětvzetím návrhu souhlasí (srovnej § 222a odst. 1 a 2 o. s. ř., § 245

o. s. ř.). E ■ S ■ prostřednictvím právního zástupce sdělila, že se zpětvzetím žaloby nesouhlasí.

13. Odvolací soud ve smyslu ust. § 222a odst. 2 o. s. ř. posuzoval, zda zpětvzetí žaloby je účinné, tj. zda účastnice nesouhlasí se zpětvzetím žaloby z vážných důvodů. To, že má vážné důvody, prokazuje ten, kdo se zpětvzetím žaloby nesouhlasí, tj. v tomto případě účastnice. Odvolací soud má za to, že důvody, pro které účastnice E ■ S ■ nesouhlasí se zpětvzetím žaloby, nejsou vážnými důvody, které má na mysli ust. § 222a odst. 2 o. s. ř.
14. Z tohoto hlediska je podstatné, že účastnice E ■ S ■ sama nepodala žalobu a nenavrhovala, aby byl v soudním řízení podle části páté o. s. ř. znovu posuzován v plném rozsahu nárok, který uplatnila v řízení před Finančním arbitrem. Žalobu podala pouze Generali Pojišťovna a. s., nyní Pojišťovna Patricie a. s., která požadovala, aby soud ve věci rozhodl jinak ve smyslu ust. § 250j odst. 1 o. s. ř., než rozhodl Finanční arbitr, a to tak, že nároku účastnice nebude vyhověno. Meze sporu byly dány žalobou, kterou uplatnila pojišťovna. Měla-li účastnice E ■ S ■ též výhrady proti rozhodnutí Finančního arbitra, měla sama podat žalobu a tyto výhrady proti rozhodnutí Finančního arbitra v žalobě uplatnit. To však neučinila, a proto v soudním řízení dle části páté o. s. ř. se sama nemohla domáhat všeho, co uplatnila ve správním řízení, a měla pouze možnost reagovat na požadavky žalobkyně uplatněné žalobou. Účastnice, která sama žalobu nepodala, se v řízení podle části páté o. s. ř. nemohla úspěšně domáhat toho, aby jí pojišťovna uhradila z titulu bezdůvodného obohacení částku 90 900 Kč, když podle rozhodnutí Finančního arbitra měla pojišťovna uhradit účastnici pouze částku 10,38 Kč.
15. Je třeba upozornit, že vzájemná žaloba ve smyslu § 97 o. s. ř. je v řízení podle části páté o. s. ř. vyloučena povahou věci. Předmětem žaloby totiž není uplatnění práva (nároku), ale jen požadavek, aby soud znovu rozhodl o věci, o níž již bylo rozhodnuto jiným orgánem, neboť žalobce byl rozhodnutím správního orgánu dotčen na svých právech (k tomu srovnej L. Drápal, J. Bureš a kol. Občanský soudní řád I. § 1-200 za. Komentář, 1. vydání. Praha C. H. Beck, 2009, s. 636). Nezbyvá než opětně zdůraznit, že měla-li účastnice právní, resp. morální zájem na tom, aby soud opětně rozhodl ve věci, v níž dříve rozhodl správní orgán, a to jinak, než rozhodl správní orgán (tj. měla-li za to, že byla rozhodnutím správního orgánu dotčena na svých právech), měla sama žalobu podat, a tak vyvolat řízení podle části páté o. s. ř. v jí požadovaném rozsahu. K tomu však nedošlo.
16. Se zřetelem ke zjištění, že v tomto případě bylo zpětvzetí žaloby posouzeno jako účinné, odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zrušil a řízení zastavil (§ 222a odst. 1 a 2 o. s. ř.).
17. Zbývá dodat, že zákon žalobci výslovně neukládá, aby zpětvzetí návrhu (žaloby) zdůvodnil. Důvody, které v tomto případě vedly k tomu, že žalobkyně vzala žalobu zpět, na shora uvedeném právním názoru odvolacího soudu nic nemění. Žalobkyně v tomto řízení neučinila návrh ve smyslu ust. § 107a o. s. ř. a v odvolacím řízení bylo nadále jednáno se společností Generali pojišťovna a. s. (nyní Pojišťovna Patricie a. s.).
18. Žalobkyně zavinila, že řízení muselo být zastaveno (vzala žalobu zpět), a proto je povinna zaplatit účastnici E ■ S ■ náklady řízení (§ 146 odst. 2, § 245 o. s. ř.). Účastnici vznikly náklady v podobě odměny advokáta za 6 úkonů právní služby (vyjádření k žalobě, doplnění vyjádření, účast při jednání, podání odvolání proti rozsudku, doplnění odvolání a vyjádření ke zpětvzetí žaloby) po 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (18 600 Kč), dále paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za 6 úkonů (1 800 Kč), celkem 20 400 Kč + DPH 21 % ve výši 4 284 Kč = 24 684 Kč. Kromě toho účastnice uhradila soudní

poplatek z podaného odvolání ve výši 4 545 Kč (srovnej pokladní doklad na č. l. 113). Celkem činily náklady účastnice v tomto řízení částku 29 229 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze za podmínek § 237 o. s. ř. podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR do 2 měsíců od doručení písemného vyhotovení usnesení prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 25. února 2020

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu